

MAGYAR NYELV
a 6. évfolyamosok számára

MNy1

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ

2024. január 20.

**A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra
a megadott pontszámok adhatók.
A pontszámok részekre bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van.**

-
1. a) víz 1 pont
 b) szájú 1 pont
 c) testvér 1 pont

Helyesírási szempontból is kifogástalanul leírt szóalakonként adható 1 pont. Elfogadható a feladatkiírásnak megfelelő más megoldás is, amennyiben nyomtatott, lektorált egynyelvű szótárral igazolható. Olyan, a feladatleírásnak megfelelő válaszra is adható 1 pont, amely megoldást követően a betűk felhasználása miatt a többi itemre nem adható helyes megoldás.

2. a) D) Fülön csíp. / Fülön csípi. 1 pont
 b) B) Kimutatja a foga fehérjét. / Kimutatta a foga fehérjét. 1 pont
 c) E) Töri a fejét. / A fejét töri. 1 pont
 d) C) Lába kel. / Lába kél. 1 pont

Nem tekinthető helyes megoldásnak az a betűjel, amelyet a felvételiző több helyre is beírt. A szólások elfogadhatóak, ha a felvételiző egyértelműen azonosítható formában leírta a tartalmában helyes választ. A helyesírási hibákat javítjuk, de nem vonunk le pontot miattuk. A táblázat minden helyesen kitöltött sorára összesen 1 pont adható. Más szólás csak akkor fogadható el, ha a feladatkiírásnak megfelel, és nyomtatott, szakmailag ellenőrzött forrással igazolható.

3. a) 1. virág 2 pont
 2. piros
 3. kiáltozzák
 4. muzsikálok

A helyesírási (másolási) hibákat javítjuk, de a pontozásnál nem vesszük figyelembe azokat. 2–3 jó helyre leírt szóra adható 1 pont. A négy jó helyre leírt szóért adható 2 pont.

- b) Lehetséges megoldások 2 pont
 hajba kap: összevész (összevesz), összetűz, összekap, veszekedik
 hűz: zenél, muzsikál, (dalt) játszik, vonós hangszeren játszik, hegedül

A szó szövegbeli jelentésének megfelelő, helyesen megadott rokon értelmű kifejezésre adható 1-1 pont, összesen adható 2 pont. Más, nyomtatott, lektorált egynyelvű szótárral igazolható rokon értelmű kifejezés is elfogadható, amennyiben megfelel a szó versbeli jelentésének.

- c) Aláhúzva: allegória ÉS hasonlat 1 pont

Pont akkor adható, ha a vizsgázó kizárólag ezt a két szót húzta alá. Más, egyértelmű jelölés is elfogadható.

4. a) Képző: boldogság 3 pont
 Jel: boldogok, boldogabb
 Rag: boldoggal, boldogat

5 jó megoldásra 3 pont, 4 jó megoldásra 2 pont, 3–2 jó megoldásra 1 pont, 1 jó megoldásra 0 pont adható. A több helyre is beírt azonos szavakat hibásnak kell tekinteni. Adható összesen 3 pont.

5. a) 3. 2 pont
2.
5.
4.

4 jó helyre írt számra adható 2 pont, 2–3 jó helyre írt számra adható 1 pont, 1 jó válaszra adható 0 pont. Összesen adható 2 pont.

- b) C) (6. pont: Nem ismert, hogy Péter szolgálatban van-e, és hogy kutyája nyomkereső-e.) 2 pont
B) (7. pont: Nem igényelhető kártérítés a vasúttársaságtól.)

Egy helyesen beírt betűjelre adható 1 pont. Összesen adható 2 pont.

- c) Aláhúzva: Az utas nem utazhat a kényelmesebb első osztályon a másodosztályra váltott jegyével. 1 pont

A helyes aláhúzásra adható 1 pont, amennyiben csak a helyes választ húzta alá.

6. a) haggyátok 2 higgyétek 5 pont
hivatásos 3 hívás
többféle 1 elkell mondani
búbánat 1 balettáncos
toll-lal X talaly

Minden helyes megoldás 1 pont. Amennyiben a felvételiző egynél több megoldást írt be a megadott helyre, az adott válasz akkor sem fogadható el, ha a helyes megoldás is szerepel a válaszban.

7. a) HAMIS (Az állatok eredetileg Szebenbe indultak muzsikuskak.) 2 pont
HAMIS (A számár jobban hozzájárult a zsványtanya elfoglalásához, mert ő találta ki a tervet, amely sikerre vezetett.)

Minden helyesen bekarikázott válaszáért 1 pont adható. Amennyiben egy állításnál nincs bekarikázva sem az IGAZ, sem a HAMIS szó, vagy mindkettőt jelölte a felvételiző, a részfeladat megoldása nem fogadható el. Amennyiben karikázás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a felvételiző (pl. aláhúzást), azt el kell fogadni.

- b) Aláhúzva: A mesében szereplő állatok jól tudnak együttműködni. 1 pont

Amennyiben a felvételiző egynél több választ húzott alá, az adott válasz akkor sem fogadható el, ha a helyes választ is bejelölte. Amennyiben aláhúzás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a felvételiző (pl. bekarikázást), azt el kell fogadni.

- c) számár B) A) 1 pont
macska D) C)

A több helyre is beírt azonos betűjel nem tekinthető helyes megoldásnak. A négy helyesen beírt betűjelre adható 1 pont.

- d) világosság: macska szeme 1 pont
tű: kutya foga
furkósbót: számár lába

Az 1 pont akkor adható meg, ha a felvételiző mindhárom állatot és a testrészt is helyesen a megadott fogalmakhoz kapcsolta.

- e) Lehetséges válaszelemek 1 pont
 jogos volt: valószínűleg a zsványok is rabolták az ételeket / az állatok szükséghelyzetben voltak / a zsványok könnyen pótolhatták veszteségeiket.
 nem volt jogos: az állatok kisémmizték a zsványokat / az állatok erőszakot alkalmaztak a zsványok ellen / nem csupán az ételüket, hanem a lakhelyüket is elvették
1 pont adható, ha a válasz a megfogalmazás szempontjából hibátlan mondat, ÉS logikus indoklással támasztja alá aláhúzással jelölt véleményét. Ha az indoklás nem az aláhúzással jelölt véleményt támasztja alá, nem adható pont. A helyesírási hibákat javítjuk, de a pontozásnál nem vesszük figyelembe azokat.
8. a) aláhúzva: hat 3 pont
 Egyik jelentés: (Ötnél eggyel nagyobb) szám. / (Kétszer három értékű) szám.
 Másik jelentés: Eredményesen működik. / Változást idéz elő. / Hatással van. / Használ.
*Más, azonos tartalmú megfogalmazás, és más, egyértelmű jelölés is elfogadható. A két jelentés tetszőleges sorrendben is megadható.
 Az egyértelmű, helyes jelölésre adható 1 pont, a helyes jelentésekre egyenként 1 pont.
 Összesen adható 3 pont.*
9. a) 1. – D; 2. – A; 3. – B; 4. – C 2 pont
*4 jó megoldásra 2 pont, 3-2 jó megoldásra 1 pont, 1 jó megoldásra 0 pont adható.
 Összesen adható 2 pont.*
- b) Első kérdés: B, C 2 pont
 Második kérdés: B, D
Amennyiben egyértelműen bejelölte valamennyi helyes választ, és mást nem, akkor kérdésenként 1 pont adható. Adható összesen 2 pont.
- c) összeolvadás: adja 2 pont
 kiesés: mindnyájan
A helyesen megadott példára 1-1 pont adható. Adható összesen 2 pont.
10. a)–e) A 4-nél kevesebb mondatból álló fogalmazás esetében a feladat összes itemére **0 pontot kell adni.** 3 pont
- a) Tartalomra összesen adható:
 3 pont adható, ha
- a szöveg eredeti, ötletes, gondolatgazdag;
 - a fogalmazás alapötletét részletesen kidolgozza, és a szöveg mentes az önellentmondástól, a lényegi elemek jól értelmezhetők;
 - megfelel az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek;
 - a kifejtés logikusan, szervesen folytatja a megkezdett történetet, építve a megnevezett szereplőkre, motívumokra.
- 2 pont adható, ha
- a szöveg ötletes, ám az alapgondolat nem kellően kidolgozott, nem értelmezhető elem vagy kisebb önellentmondás van benne;
 - a megadott mondatok nem illeszkednek kellő mértékben a gondolatsorhoz;
 - megfelel az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek.

1 pont adható, ha

- az alapötlet kidolgozatlan, lényegi elemek megmagyarázatlanul maradnak, vagy a szöveg egészét meghatározó önellentmondás van benne;
- szegényes, szokványos a gondolatsor, de tartalma a kijelölt témáról szól;
- az adott mondatok alig illeszkednek a gondolatsorhoz, de a szöveg megfelel az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek.

0 pont, ha

- a megadott mondatokhoz egyáltalán nem kapcsolódik a gondolatsor;
- az elbeszélés az önellentmondások és értelmezhetetlen elemek miatt nem érthető;
- nem felel meg az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek.

b) A szöveg szerkezetére összesen adható:

2 pont

2 pont adható, ha a megadott kezdőmondatok és a tanuló által írt fogalmazás alkotta szöveg

- kerek, egész, lezárt;
- formailag is tagolt, a bekezdések jelöltek;
- logikusan és arányosan szerkesztett;
- eléri a megadott terjedelmet, vagyis a tanuló legalább 8–10 mondattal folytatta a megadott kezdőmondatokat;
- megfelelően alkalmazza a szövegkohézió eszközeit, a mondatok, gondolatok logikusan kapcsolódnak egymáshoz;
- nem tartalmaz párbeszédet.

1 pont adható, ha a fenti szempontok közül egy nem érvényesül maradéktalanul.

0 pont, ha a szövegben a 2 pont feltételei közül egynél több szempont nem érvényesül maradéktalanul.

c) A nyelvhelyességre és a stílusra összesen adható:

2 pont

2 pont adható, ha a tanuló által írt szöveg terjedelme eléri a nyolc mondatot, és

- stílusa, szóhasználata megfelel a témának, a köznyelvi normának, és
- gazdag szókincsű, és
- gördülékenyen, választékosan szerkesztett mondatokat tartalmaz, és
- maximum 1 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, például helytelen szóhasználatot, indokolatlan igeidőváltást, hibás mondatbeli egyeztetést, nem megfelelő szórendet.

1 pont adható, ha a tanuló által írt szöveg terjedelme eléri a nyolc mondatot, és

- maximum 2 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, és változatos szókincsű, mondatfűzésű, a köznyelvi normának megfelelő szóhasználatú. *Vagy*
- maximum 1 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, ám a 2 pont kritériumai közül valamelyiknek nem felel meg.

0 pont, ha a tanuló által írt szöveg

- kettőnél több nyelvhelyességi hibát tartalmaz; *vagy*
- 1 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, ám a 2 pont kritériumai közül legalább kettőnek nem felel meg, *vagy*
- terjedelme nem éri el a 8 mondatot.

- d) A helyesírásra összesen adható, amennyiben a szöveg **legalább 8 mondatból** áll: 2 pont
- 2 pont adható,
- ha a szövegben az alábbiak közül **legfeljebb egy hiba** valósul meg:
 - egy hiba a közhasználatú szavak egybeírásának terén *vagy*
 - egy hiba a magánhangzó hosszúságának jelölésénél *vagy*
 - egy elválasztási hiba *vagy*
 - egy mondatkezdő nagybetű tévesztése *vagy*
 - egy ékezet hiánya *vagy*
 - legfeljebb két betűtévesztés vagy betűcsere
- ÉS** az előbbieken ismertetett hibatípusok **mellett** legfeljebb 1 központosági hiba (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit);
- ha a hibátlan szövegben legfeljebb 2 központosági hiba van (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit).
- 1 pont adható,
- ha a **fenti hibatípusok közül legfeljebb kettő** van jelen a szövegben, *legfeljebb* 2 központosági hiba mellett (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit)
 - ha az egyéb szempontból hibátlan szövegben 3–5 központosági hiba van (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit).
- 0 pont adható,
- ha a szövegben az alábbiak közül **valamelyik hibatípus** megvalósul:
 - igekötős igék helytelen írásmódja,
 - névutós főnevek egybeírása,
 - *-ly* tévesztése,
 - tagadószókat egybeírása egy másik szóval,
 - mássalhangzó-hosszúság tévesztése,
 - tulajdonnév kezdőbetűjének,
 - írásban nem jelölt hasonulás és összeolvadás jelölésének tévesztése;
 - ha a 2 pont kritériumainál leírt hibatípusok esetében **három vagy annál több** hiba található a szövegalkotásban;
 - ha 6 vagy több központosági hiba van (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit).
 - **ha a szöveg nem éri el a 8 mondatot.**
- e) A külalakra, írásképre összesen adható, amennyiben a szöveg terjedelme eléri a 4 mondatot: 1 pont
- 1 pont adható, ha a dolgozat külalakja rendezett, áttekinthető, a javítások egyértelműek és esztétikusak, az írás könnyen, jól olvasható, a betűképek egyértelműen azonosíthatók, az ékezethasználata egyértelmű, nem használja indokolatlanul a pontsoron túli („margón kívüli”) területet.
 - Nem jár pont, ha az írás jellemzően olvashatatlan, vagy félreérthető az ékezethasználata, a dolgozat képe rendezetlen, a javítások félreérthetőek, zavarosak, nem esztétikusak, elválasztás helyett indokolatlanul ír a pontsoron túli („margón kívüli”) területre.
-

A felhasznált szövegek forrásai

A MÁV-Start Zrt. személyszállítási üzletszabályzata

Ágh István: *A szebeni muzsikuskok*. In: *A parazsat evő paripa. Magyar népmesék*

Forrás: Digitális Irodalmi Akadémia

https://reader.dia.hu/document/Agh_Istvan-Parazsat_evo_paripa-10502

A letöltés ideje: 2023. szeptember 2.